

pila v veljavo rapalska pogodba. Po pojasnilu ministrstva prosvete O. N. br. 43.575/36 kakor tudi po tolmačenju drž. sveta, broj 7358/36, obstoji ta nostrifikacija v tem, da morajo kandidati polagati vse predmete učiteljske mature.

Do 8. decembra je dopolnilni izpit obstojal edino v polaganju jezika s književnostjo, zemljepisa in zgodovino kraljevine Jugoslavije in znanja o državljskih pravicah in dolžnostih.

Z vsemi položenimi izpiti je bil kandidatom omogočen sprejem v državno službo.

Je že nekaj učiteljev, naših državljanov, ki so prišli iz Italije. Tem je zelo otežkočen sprejem v državno službo zaradi tega, ker se zahteva za nostrifikacijo diplome polaganje vseh predmetov učiteljske mature.

Smatramo, da taka zahteva ni upravičena. Ako so diplome pridobljene do 8. decembra 1920 po položenem izpitu iz nacionalne skupine predmetov popolnoma upoštevane, ni razloga, da se zaradi nostrifikacije od kandidata zahteva, da ponovno polaga učiteljsko maturo.

Priznanje stanarine veroučiteljem.

Veroučitelji v ljudskih šolah s kvalifikacijami in rangom iz §§ 2. in 3. zakona o verskem pouku od 23. septembra 1933., imajo pravico na stanarino v smislu § 84. zakona o narodnih šolah z dne 5. decembra 1929.

Utemeljitev: Po sklepu splošne seje državnega sveta št. 12.828/37 je ukinjena stanarina veroučiteljem narodnih šol. Ta ukinitve je posledica ozkega tolmačenja zakona v ljudskih šolah, v katerem ni izrecno naglašena pravica do stanovanja odnosno stanarine veroučiteljem ljudskih šol.

S takim stališčem so veroučitelji dvojno prizadeti: moralno in materialno. Moralno so prizadeti v tem, ker se njihove pravice — priznane po § 3. zakona o verskem pouku — smatrajo manjše od pravic učiteljstva, dasiravno so oni po strokovni izobrazbi, delu in odgovornosti popolnoma enaki učiteljem ljudskih šol. Veroučitelji, kakor tudi učitelji ljudskih šol služijo istemu smotru: za dobrobit in napredek otrok, šole in države. Z vzgajanjem otrok v religioznem in etičnem smislu pomagajo, da se tudi ostali pouk vrši pravilno in temeljito.

Poleg tega so oni stalno vezani samo na delo v šoli, ker imajo po zakonu skoraj isto število ur, kot jih imajo učitelji ljudskih šol.

V materialnem pogledu so veroučitelji prizadeti tudi v tem, ker jim je stanarina odzeta ravno v času, ko ne morejo s svojimi rednimi dohodki kriti vseh svojih rednih potreb. Ta stanarinska doklada, v kolikor bi bila priznana, bo popravila in stabilizirala vsaj nekoliko njihov gmotni položaj.

Na podlagi iznešenih razlogov je pričakovati, da bo predloženi amandman pravilno razumevan in kot tak v celoti sprejet.

Razporeditev učiteljev z nepopolno kvalifikacijo.

Učne osebe s nepopolno učiteljsko kvalifikacijo iz §-a 182. zakona o ljudskih šolah od 5. decembra 1929., ki so ostali po uveljavljanju tega zakona še nadalje v službi, se prevedejo v odgovorjajočo skupino in napredujejo od X. do VII. pol. skupine.

Utemeljitev: Ko je stopil v veljavo zakon o ljudskih šolah, je bilo v službi približno 60 stalnih učiteljic za ženska ročna dela, ki sicer niso imele popolne učiteljske kvalifikacije, pač pa so razpolagale s posebno izobrazbo in strokovnim izpitom po tedanjih zakonskih predpisih. Poleg njih je v istem položaju gotovo število učiteljev muslimanske veroizpovedi, ki prav tako nimajo predpisane izobrazbe, in gotovo število učiteljev iz teritorija južne Srbije, ki jih je zakon zatekel v službi.

Omenjenim učnim osebam je treba regulirati položaj v smislu § 182. zakona o ljudskih šolah od 5. decembra 1929.

Ker te učne osebe niso navedene v § 346. urad. zakona in se njihova zvanja ne morajo razporediti v smislu § 347. omenjenega zakona, je sedaj edina možnost, da se oni s predloženim amandmanom razporedijo in tako dobijo one pravice, ki jih uživajo ostali državni uslužbenci.

Določitev števila učencev v razredu: oprostitve pouka upraviteljev šol z 12 razredi.

Določbe § 30. finančnega zakona za 1933./1934., ki so spremenile predpise §§ 51. in 113. zakona o narodnih šolah od 5. decembra 1929. se ukinejo.

Utemeljitev: Prvotno se je glasil 2. odstavek § 51. zakona o ljudskih šolah tako, da je smelo biti v enem razredu z enim oddelkom največ 50 učencev, a z več oddelki 40 učencev. Če je bilo več učencev, se je moral razred deliti. Tako maksimiranje številčnega stanja učencev po razredih ustreza pedagoškemu in tudi higienskim zahtevam.

Prenatranost učencev po razredih je nezdrav pojav, ki ovira sistematični razvoj pouka, onemogoča celo povprečne uspehe, ki bi bili v normalnih razmerah sicer absolutno gotovi. Omejitev številčnega stanja učencev, odnosno določitev najvišjega števila, je potrebno izključno v interesu napredka šolstva, pouka in prosvetljenosti sploh.

Zvanje šol. upravitelja ni beneficirano v smislu odredb urad. zakona. Zvanje ni povezano z nikakimi olajšavami niti po zakonu o ljudskih šolah, marveč pomenja le dvojno dolžnost upravitelja, da dela v razredu in da izvršuje vse administrativne šolske in ostale posle.

Ko je stopil v veljavo zakon o ljudskih šolah, so bili upravitelji šol z 12 razredi oproščeni pouka. Z odredbo omenjenega fin.

zakona je bilo to število povečano na 16 razredov. Taka situacija je kvarna za pouk in tudi za administrativno delo. Izkazuje se kot nemogoče, da upravitelj šole z 12 ali 14 razredi poleg nadzorne dolžnosti istočasno tudi poučuje v razredu in z uspehom vrši tudi šolsko administracijo. Razlogi šolskega in humanega značaja jasno kažejo potrebo sprejetja predloženega amandmana.

Akontacija na pokojnino.

K § 112. uradniškega zakona se doda nov odstavek, ki naj se glasi: »Uslužbenec, ki mu je prestala služba in ima pravico do pokojnine, prejema še nadalje aktivne prejemke na račun pokojnine v naslednji izmeri: a) z 10 do 20 let službe 50 % plače in osebne doklade, b) z 20 do 25 let službe 60 % plače in osebne doklade ter 50 % položajne doklade, c) s 25 do 30 let službe 75 % plače in osebne doklade ter 60 % položajne doklade, č) s 30 do 35 let službe 85 % plače in osebne doklade ter 70 % položajne doklade, d) z nad 35 let službe 95 % vseh osebnih prejemkov.

Utemeljitev: Od trenutka prestanka državne službe pa do končne ureditve pokojnine so mnoge administrativne procedure. Do dne definitivnega izplačila pokojninskih prejemkov mine mnogo časa. Znana je stvar, da mnogi uslužbenci zaradi prestanka službe ostajajo brez vsakih sredstev za preživljanje. Možnost take zakonske akontacije ukinja obupen gmoten položaj uslužbenca.

Predlagani amandman ne bo ustvaril nikake obremenitve, niti zaprek za državni proračun. Odstotki akontacije so v vsem prilagojeni predpisom §§ 123. in 124č uradniškega zakona.

Dopusti zaradi odslužitve kadrovskega roka.

K § 87. zakona o uradnikih se doda nov odstavek, ki se glasi: »Učiteljem se za odslužitve kadrovskega roka odobrava 9 mesečen dopust. Po odslužitvi se avtomatično vračajo v državno službo in obdržijo vse pravice, ki so jih do tedaj v službi pridobili.

Utemeljitev: Služba v stalnem kadru je prav za prav vršenje državne dolžnosti; karakteristika je v tem, ker se ta čas ne računa v smislu uradniškega zakona in ne pripadajo nikakoli prejemki. S predpisom § 87. zakona o uradnikih je dopuščeno, da sme državni uradnik po privatnem poslu biti izven dolžnosti več mesecev. Po tem predpisu za čas nad 2 meseca ne pripadajo uslužbencu aktivni prejemki. Kontinuiteta službovanja takega uslužbenca ni prekinjena, nasprotno, čim mu preneha odobreni dopust, se takoj vrača v svojo dotedanjo službo in obdrži vse pridobljene pravice.

Po tej utemeljitvi smatramo, da sprejetje predloženega amandmana ne bo imelo nikakega finančnega efekta. Podpora se najbolj pokaže s tem, ker se bodo takoj zaposlili oni učitelji, ki se vrnejo iz vojaške službe.

Ukinitev zakona o avtentičnem tolmačenju § 110. uradniškega zakona.

Zakon o avtentičnem tolmačenju § 110. uradniškega zakona od 31. marca 1931. preneha veljati. V § 110. uradniškega zakona besede: »Ako to sicer zahtevajo interesi službe, se zamenjajo z besedami: »Nesposobnost, kakor tudi nesposobnost uslužbenca za službo mora biti dokazana.«

Utemeljitev: Zakon o avtentičnem tolmačenju § 110. kaže preveliko ostrino diskrecijske pravice, katere uporaba v praksi je bila neprizanesljiva tudi napram takim učnim osebam, katerih marljivost in neoporečnost v službi in privatnem življenju sta bili vzorni.

Mnogo je učiteljev popolnoma po nedolžnem trpelo zaradi tendencioznih denunciacij. Dasiravno pedanti in odlični v šolskem in izvenšolskem delu, primerni v vsem privatnem življenju, so mnogi zaradi osebnih in kapricioznih nazorov, včasih samo ene osebe v vasi, občutili posledico ostrih predpisov, katerih ukinitve se predlaga.

Obstojanje disciplinske odgovornosti učiteljstva, kakor tudi redno ocenjevanje njihovega službenega in izvenšolskega dela, je dovoljna mera in sankcija za vsako eventualno pregreško. Dokazovanje nesposobnosti in tudi nesposobnosti uslužbenca ustreza ideji socialne pravice: nemoralna je obsodba nedolžne osebe.

V današnji družbi so v sodnem zakonodajstvu za uporabo sankcij tudi pri najtežjih kriminalnih prestopkih potrebni dokazi. Predpis, katerega sprememba se predlaga, je enostranski in izključuje vsak dokazni postopek.

Načela pravno urejene države in občutek socialne pravice sta na strani iznešenih razlogov, s katerimi prosimo za ukinitve navedenih predpisov.

Ukinitev uslužbenskega prispevka.

Ukine se 1 % uslužbenški prispevek.

Utemeljitev: V svojem proračunskem ekspoziciju za l. 1936./37. je gospod finančni minister v zagovoru izrednega finančnega ukrepa izjavil, da se bo uslužbenški prispevek ukinil v prihodnjem proračunskem letu.

Odveč bi bila vsaka konstatacija, da dohodki učiteljstva ljudskih šol ne zadostujejo niti za najpovprečnejši življenjski standard. Njihov materialni položaj je zelo težak in je dosegel skoro višino nevdržljivosti težkih razmer.

Verujemo, da je izjava gospoda finančnega ministra ne samo rezultat osebnega prepričanja, nego stvarno stališče v pogledu materialnega položaja celokupnega učiteljstva in ostalega uradniškega stanu. Nade-

jamo se, da bo predlagani amandman naletel na pravilno razumevanje in bo kot upravičen tudi sprejet.

Sprememba draginjskih razredov.

Drugi odstavek § 26. zakona o uradnikih od 31. marca 1931. se spremeni in se glasi: »V II. draginjski razred pridejo vsi ostali kraji.«

Tretji odstavek istega paragrafa se ukine.

Utemeljitev: Osebnih draginjskih doklade državnih uslužbencev so kvalificirane po § 26. zakona o uradnikih v tri draginjske razrede. Tako spadajo po tej razdelitvi v III. draginjski razred vsi kraji, v katerih ni sedeža sreskega načelstva. Po zamisli zakonodavca so kraji III. draginjskega razreda najcenejši. Toda tako merilo ni v soglasnosti s splošno gospodarskimi in ekonomsko tržnimi razmerami v državi. Ugotoviti moramo, da je v III. draginjskem razredu, posebno v vaseh, cena posameznim življenjskim potrebščinam mnogo večja nego je to v večjih mestih.

Navečji del učiteljstva službuje po vaseh, ki so kot tretjerazredni kraji taksirani z najmanjšimi osebnimi draginjskimi dokladami. Zadosti je, da pripomnimo, da mora vsak vaški učitelj sedmimo svojih dohodkov potrošiti za prihajanje v sresko mesto zaradi prevoja plače. To je neizbežen strošek za prevoz in enodnevno bivanje v kraju, kjer se vrši izplačevanje dohodkov.

Omenimo naj tudi izdatke, ki so neizbežni v primeru prihoda zdravnika zaradi

eventualnega zdravljenja in pregleda učitelja ali njegove družine, nakup zdravil in ostalih potrebščin, ki jih je mogoče nabaviti edino v mestu in katerih cena je v manjših krajih veliko večja.

Navedeni razlogi so poleg ostalih zadostni za upravičenost sprejetja predloženega amandmana.

Sprememba uredbe o draginjskih dokladah.

Uredba o osebnih in rodbinskih dokladah od 19. septembra 1935. s spremembami in dopolnitvami od 20. oktobra 1935. se ukine in zamenja z uredbo o osebnih in rodbinskih draginjskih dokladah od 12. marca 1932.

Utemeljitev: Sedanji dohodki učiteljstva ljudskih šol in s tem tudi velikega števila državnih uslužbencev se kretno izpod eksistenčnega minima. Njihove elementarne potrebe so v taki meri reducirane, da so dovedene na višino, ki komaj zadostuje za vzdrževanje gola življenja. Današnje materialne razmere narodnih učiteljev so zelo težke in nevdržljive. Uredba, katere ukinitve se zahteva, je z vso svojo težo prizadela učiteljske družine. Ni nikako pretiravanje, ako trdimo, da se mnoge učiteljske družine zaradi nezadostnih dohodkov nahajajo v naravnost obupnem položaju in padajo v pravo bedo.

Nujna je popravitev gmotnega položaja učiteljstva. Popravljeni gmotni položaj državnih uslužbencev krepi njihovo kupno moč in njihova okrepljena kupna moč bo ustvarila prav gotovo pozitivne rezultate tudi v državnem gospodarstvu.

Podrobni učni načrt za ljudske šole

V »Mariborskem večerniku« je izšla prva kritika »Podrobnega učnega načrta za ljudske šole«, ki sta ga spisala Dolgan in Vranc. Kritiko je napisal Alb. Žerjav, eden najboljših kritikov pedagoške literature in jo prav iz tega razloga ponatiskujemo.

Jos. Dolgan in Ernest Vranc, dva znana naša pedagoško-didaktična pisatelja, sta obogatila našo, sicer skromno šolsko-reformno literaturo z novo izvorno in metodično zanimivo knjigo pod gornjim naslovom. V obliki zajetne knjige sta sestavila pester podrobni učni načrt za vse razrede naših ljudskih šol, in sicer v okviru posameznih strnjjenih letnih (razrednih) enot ali idej. Uvodoma sama pravi, da sta si prizadevala strniti tiste kulturne vrednote, ki naj jih spoznavajo in cenijo preprosti človek ter naj po njih preoblikuje svoje delo in življenje. S to knjigo sta avtorja dokazala, da je njuno delo plod sistematičnega proučevanja najrazličnejših problemov ljudske vzgoje in izobrazbe, in sicer v vseh področjih. Na jugoslovansko-pedagoško-knjižnem trgu je to prva knjiga, ki v tako praktično nazorni in življenjsko jasni obliki prikazuje sredstva, pota in cilje podrobnega šolskega dela v duhu sodobne življenjsko-aktivne šole, kakor se to ni posrečilo pri nas prikazati še nobenemu metodiču. Po takem priročniku je bilo stalno povpraševanje že vsa leta, odkar so se začela med učitelstvom pojavljati prva gesla o delovni šoli, življenjski vzgoji, produktivnosti otroka itd.

Naj na kratko prikažemo vsaj nekatere prednosti in posebnosti tega »Podrobnega učnega načrta«. Avtorja sta se v tem priročniku pri zbiranju gradiva spretno izognila raznim zablodam zastarelega gledanja na probleme narodne vzgoje in ljudsko-šolskega pouka. Skozi vso knjigo se vleče misel zdravega pedagoškega realizma, ki obsega: pravi izbor učne stvarine v obliki aktualnih problemov, upoštevanje socialnih razmer in razvojnih stopenj otroka, prirojenost, družabno strukturo časa, gospodarske in kulturne

naloge v sodobnosti itd. Lahko rečemo, da sta prireditelja učnega načrta zadela z izborom snovi pravo razmerje med didaktičnim psihologizmom. Nadalje sta učno gradivo podala tako, da se v njem izražajo najrazličnejše krajevne, socialno-gospodarske, kulturne ali narodopisne posebnosti ali razlike naše banovine. Prav pravita prireditelja, »da je učiteljska pedagoška in didaktična kultura važnejša kakor učni načrt. Samo učitelj z notranjim sodelovanjem in svojih učencev more presoditi, katere objektivne vrednote bodo mogli otroci sprejeti in jih preoblikovati. Potrebno je tudi, da učitelj z odprtimi očmi spremlja vsa sodobna dogajanja ter da vedno globlje spoznava strukturo svojega okolja«. Njuna knjiga razodeva ter zahteva tudi nova pota pri organizaciji potrebnega šolskega dela. Vsakoletna razredna snov je podrejena vodilni ideji. Tako prevladuje v prvem razredu »Otrokovo življenje v štirih časih«, v drugem »Domači kraj«, v tretjem »Domači in bližnji kraji« itd., v sedmem »Človeštvo v boju za srečo in napredek«, v osmem šolskem letu pa enota »Država in državljani«. Iz teh krogov naj potem razredni učitelji zajemajo podrobno učno snov ali svoje domorodne probleme. V nižjih razredih ljudske šole zagovarjata avtorja »strnjeni pouk« v različnih oblikah, na višji stopnji pa sta razporedila stvarino po strokovnih kurzih ali težajih, ki se letno večkrat menjajo. Podoben sistem obravnave je n. pr. uspešno izveden v reformnih šolah, ki jih vodi v ČSR znani pedagog dr. V. Prihoda. Podrobna analiza tega res moderne učnega načrta bi seveda spadala v strokovno-pedagoški list.

Ko bodo naši vrlji šolniki in vzgojitelji podrobno študirali Dolganov in Vrancov učni načrt ter se skušali po njem tudi ravnati, bodo opazili, kakšne probleme in naloge zastavlja avtorja še v rešitev našim šolskim piscem, urednikom mladinskih listov ter avtorjem šolskih zbirk in knjig, kajti večina sedanjih mladinsko-šolskih tekstov nima skoro

CMD in njena skrb za šolstvo

Obrambna družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani je tudi letos izdala koledar s prav zanimivo vsebino. Koledar je uredil naš tovariš France Ostanek. Iz mnogih zanimivih člankov, ki obravnavajo socialne, kulturne in narodnostne probleme našega človeka ob meji in še posebno na Kočevskem, nas bodo zanimali oni, ki obravnavajo naše šolstvo v teh krajih. Iz celotne vsebine koledarja prav lahko izluščimo delo edino uspešne obrambne organizacije, ki budno čuva nad pravicami našega naroda v najbolj narodnostno ogroženih krajih, podpirajoč ga pri tem moralno in materialno. V svojem delu je tako dosledna, da ne zanemari nobenega momenta, pa čeprav še tako malenkostnega, ko gre za narodnost našega mejaša.

Kot glaven faktor za utrjevanje meje smatra šole, in to dobre šole, zato so družbini izdatki zanje največji. Spričo težke krize in obubožanosti mas njenega dela ne smemo primerjati z organizacijami onkraj meje, ki prejemajo iz državne blagajne zadostne zneske za dosego ciljev. Naša CMD dela na tereno samem, podpira po svojih zmožnostih in stalno opozarja merodajne faktorje na preteče nevarnosti. Najlepše je očrtalo delo družbe dr. Vasič v svojem govoru na letošnji glavni skupščini CMD v Kočevju. Rekel je tako: »Narodnoobrambna družba CMD ne zasleduje osvojevalnih namenov. Daleko je od tega, da bi na tem ozemlju dvigala in vihtela na plemenu narodnostne mržnje prižgano baklo, sejala razdor, netila sovraštvo in delala

silo komur koli. Ali svojemu osnovnemu načelu in plemenitemu stremljenju, reševati naš gineči rod iz železnega objema našega naroda krvi žejnega tujea, se pa ne more in ne sme izneveriti in se ne bo izneverila nikdar!«

Na prvem mestu moram omeniti članek priznanega poznavalca kočevskih narodnostnih razmer dr. Jože Rusa in članek našega tov. Lojzeta Zupanca, ki pokažeta novo sliko resničnega stanja nemške narodne manjšine in slovenskega kolona na Kočevskem. Po svoji vsebini se tako vežeta in izpopolnjujeta, da ju ne moremo podati ločeno. Oba sta za naše učiteljstvo zelo važna in zelo potrebna pri narodnostni vzgoji mladine. Izločili bomo samo le najvažnejše ugotovitve.

Na pusto kočevsko zemljo se je naseljeval Slovenec, toda prepočasno. Grofje Ortenburžani so pripeljali delovne moči iz svojih posestev iz Nemčije. Zato so starejše vasi slovenske, mlajše mešane, a najmlajše zgolj nemške. V njih prebiva ljudstvo nemškega narečja, ki je prepojeno s slovenskimi besedami in se od pismene nemščine trdo loči, da ga ne more razumeti noben drug Nemeček. Da se je vse mešano med seboj stanujoče ljudstvo priučilo v nemške Kočevčarje, je v poslednjih stoletjih pomagala zlasti cerkev z duhovnimi pastirji — nemškimi rojaki, kakor jih imajo še danes. Nemške župnije so vplivale pomembnevalno ne samo na vernike v mejah kočevskega, temveč tudi preko nje. Raznarodovanje se je vršilo tudi z izdatnimi podporami avstrijske vlade, Südmarke in Schulvereina.

Druga rana našega človeka na Kočevskem je njegova gospodarska odvisnost od trdnih nemških gospodarjev in posestnikov zemlje. Kočevska tla so trda in niso zmožna preživ-

nič ali pa zelo malo skupnega z imenom šolske preosnove, oziroma pedagoškega prepoda. Z veseljem in v prid naše šole ugotavljamo, da je navedeni »Podrobni učni načrt«

v bistvu pošten obračun z našo pedagoško in didaktično preteklostjo ali bolje rečeno: zaostalostjo! Tudi s tega stališča je delo posebej dobrodošlo!

Pravilnik

o dovoljevanju odsotstva in odobravanju bolovanja učiteljem ljudskih, meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol ter ostalim uslužbencem iz področja oddelka za srednje šole, oddelka za ljudske šole in oddelka za pouk pri ministrstvu za prosveto.

(Nadaljevanje in konec.)

Člen 10.

Mnenje in predlog zdravniške komisije se priobčita uslužbencu takoj po opravljenem pregledu in na podpis spisa, s katerim je bila sestavljena zdravniška komisija.

Predmete o bolovanju, bodisi da se naj ugotove potrebni pogoji, bodisi da se naj izda odločba o odobritvi ali neodobritvi bolovanja, je imeti za zelo nujne.

Člen 11.

Ob premetitvi ali dodelitvi na delo očni in odredi ministrstvo za prosveto ali banska uprava po točki 1. § 100. zakona o uradnikih, katerega dne mora biti dotični uslužbenec razrešen.

Če se premeščeni uslužbenec svoji razrešitvi od dolžnosti izogiba ali jo kakorkoli ovira, ga razreši starešina na določeni dan pred pričami in obvesti o tem njegovega novega starešino in svojega višjega starešino.

Premeščenu ali dodeljenemu uslužbencu se ne more dovoliti odsotstvo ali odobriti bolovanje, s katerim bi se odlagala razrešitev od dolžnosti pri dotedanjem uradu. O izjemi odloča v takem primeru ministrstvo za prosveto samo.

Člen 12.

Božične in velikonočne počitnice, velike šolske počitnice kakor tudi dnevi, ko na šoli ni pouka, veljajo za službene dneve. Med tem časom se smejo učitelji vseh šol, izvzemši starešine meščanskih, srednjih in srednjih strokovnih šol, oddaljati in biti zunaj svojega službenega kraja; morajo pa dati svoj natančni naslov in se odzvati ter priti v službeni kraj, če jih prosvetni oddelek banske uprave ali ministrstvo za prosveto pozove.

Člen 13.

Uslužbenci prosvetne stroke, ki ne opravljajo učiteljske službe, šolski nadzorniki, upravitelji meščanskih šol, direktorji srednjih in srednjih strokovnih šol kakor tudi učitelji vseh šol, dodeljeni na delo ministrstvu za prosveto, ministrstvu za telesno vzgojo, banknim upravam, sreskim načelnikom, mestnim šolskim nadzornikom in drugim napravam, imajo pravico samo do letnega odmora po § 86. zakona o uradnikih.

Člen 14.

Učiteljem vseh šol, na katere se nanaša člen 12. tega pravilnika, se sme dovoliti odsotstvo po privatnem poslu samo, kadar je to silno nujno in silno potrebno, ker imajo

med letom dovolj šolskega odmora, da opravijo svoje privatne posle.

Odsotstvo zaradi privatnega posla se ne more nikomur dovoliti tako, da bi bilo časovno zvezano z božičnimi ali velikonočnimi počitnicami, z velikimi šolskimi počitnicami, z dnevi, ko na šoli iz katerega koli vzroka ni bilo pouka, z odobrenim zakonskim odmorom kakor tudi ne z minulim odobrenim bolovanjem.

Člen 15.

Odsotstvo zaradi poroda po § 89. zakona o uradnikih se mora odobriti v navedeni izmeri in šteti v to odsotstvovanje pred porodom in po njem.

Člen 16.

Izplačevanju rednih prejemkov je pogoj overitev nakazovalca ob njegovi osebni in materialni odgovornosti, da opravlja uslužbenec svojo dolžnost ali da ni, toda na podstavi pristojne odobritve, na dolžnosti.

Člen 17.

Za učitelje ljudskih šol, dodeljene na delo drugim šolam, napravam ali sreskim načelnikom ali mestnim šolskim nadzornikom, velja za prvega neposrednega starešino po določbah tega pravilnika pristojni sreski načelnik ali mestni šolski nadzornik. Za učitelje ljudskih šol, dodeljene na delo banknim upravam, je pristojni starešina načelnik oddelka za ljudske šole.

Člen 18.

Prošnja za bolovanje po preteku dovoljenega odsotstva ali časa, ko na šoli ni bilo pouka, se ne vzame v delo, če jo pošlje uslužbenec, ki se po preteku odsotstva ali šolskih počitnic ni pravočasno osebno javil na dolžnost, temveč je postopati po določbi drugega odstavka člena 2. tega pravilnika, izvzemši primere akutne obolezlosti.

Člen 19.

Ta pravilnik stopi v veljavo z dnem podpisa in prenehajo tedaj veljati vse prejšnje določbe in odredbe o dovoljevanju odsotstva in odobravanju bolovanja.

Predmeti za dovolitev odsotstva in odobritev bolovanja, ki še niso rešeni, se rešujejo po določbah tega pravilnika.

V Beogradu, dne 15. septembra 1937; P. št. 34967/37.

Minister za prosveto
Dobr. Stošović, s. r.

Rangna lista

Popravki

Mlekuž Eva, Pobrežje, je napredovala v VIII. položajno skupino 30. septembra 1932. in ne 1. decembra 1932.

Martelanc Dora, Št. Vid, je napredovala v VI. položajno skupino 17. aprila 1934. (V rangni listi je izpuščena.)

Tome Marija, Kresnice, je napredovala v VIII. položajno skupino 10. januarja 1933. (V rangni listi je izpuščena.)

Sokol Antonija, Limbuš, je napredovala v VII. položajno skupino 8. novembra 1930. in je še vedno v VII. položajni skupini.

P. n. učiteljicam!

Kvalitetno delo in blago, najboljši kroj, lastna izdelava, blago in krzno direktno iz največjih tovarn, zaradi tega vam lahko nudi najlepše plašče najceneje, na mesečna odplačila le damska konfekcija

PAULIN, LJUBLJANA, KONGRESNI TRG 5

ljati tamkajšnjega ljudstva. Kočevarji so se morali lotiti obrti in trgovine kakor Ribničani, toda naveličali so se tega. Začeli so s takimi posli, ki so jih privedli v velika mesta. Domu so se odtujili! Obdržali so sicer svoja posestva, sami pa odšli v Ameriko, Kanado in drugam, dočim so ostali doma na njihovih posestvih najemniki — Slovenci, gospodarsko od njih popolnoma odvisni.

Vseh težjih del so se lotili Slovenci, ki so se polagoma vrivali med Nemce in stvorili tako slovensko manjšino, ki danes sicer nadkriljuje Nemce, toda žive osamljeno življenje. Manjka slovenskih izletnikov, manjka bratov, ki bi obiskali večkrat Slovence po kočevskih vasi in jim vlili zavest, da njihov rod ni obdan od samih kočevskih Nemcev, ampak da še živijo okoli njih ljudje, ki govorijo in pojejo v njih jeziku.

Nemci se gospodarsko vežejo med seboj s podporami »Kulturbunda« in zneski iz Rajha. Zato stremi delo CMD, da delno olajša težak socialni položaj slovenskega kmeta na tej zemlji. Družba dela s plemenitimi nagibi in brez vsakih tendenc. Za ozdravitev razmer zahteva neodvisnost učiteljstva v zdravih šolah, slovenske dušne pastirje, denarne podpore za gospodarsko šibkejšo Slovence in več bratovskega čuta od vseh onih Slovencev, ki ne živijo na Kočevskem.

Dela je mnogo za vsakega in vse! CMD računa na podporo zavedne javnosti. V prvi vrsti je poklicano učiteljstvo, da se bori za našo besedo. Za res uspešno delo pa mora biti dejansko podprto od merodajne oblasti. Učiteljstvo se je že samo zavedlo resnosti položaja na Kočevskem in napravilo za njegovo rešitev v korist našega kmeta več zelo tehtnih sklepov. Tu navaja pisec članka be-

sedilo 5., 6. in 7. točke resolucije, ki jo je sprejela letošnja banovinska skupščina JUU v Ljubljani. Te točke govore o pomoči učiteljstvu v obmejnih krajih in na Kočevskem glede naravnih stanovanj, ker so sicer predani v milost in nemilost zastopnikom narodne manjšine; dalje ovadb teh zastopnikov proti slov. učiteljstvu, ki so samo izraz nenaklonjenosti nacionalnih nasprotnikov ter uvedbe dela v smislu programa »Učiteljskega pokreta«, ki bo s svojim študijem dalo učiteljstvu podlago za usmeritev njegovega narodno-obrambnega dela. Pisec navaja iz iste resolucije tudi točki, ki zahteva, da zasedejo vsa prazna učiteljska mesta ob meji in na Kočevskem le najboljše moči.

Mi dodajamo še to. Splošna kriza, nerazumevanje merodajnih oblasti ter porast nemških edinic v »Kulturbundu« v zadnjih dveh letih delajo vsem onim, ki resno mislijo na od pomoč in ne le pri kozarcu evička, resne skrbi za bodočnost. Naša meja je površno zvezana s kulturnimi središči, naša pasivnost je v korist tujcu. Kraji, kjer se dan z dnem odigravajo važni državno-nacionalni in državno-obrambni momenti, so prepuščeni izumiranju, ljudje pa v milost in nemilost tujcu.

Nič manj ni zanimiva razprava o šolstvu v dravogrskem srezu, ki je izrazito obmejnega značaja. To težko, a hvaležno nalogo, ki si jo je nadel pisec, kaže pravilno razumevanje CMD za naše šolske zavode, ki so važne postojanke proti nemškemu navalu. Od prevrata do danes se je povečalo število šol od 28 na 31, učencev pa od 4198 na 5476. Dvignilo se je tudi število razredov od 79 na 120. Porastu števila otrok bi se moralo sorazmerno dvigniti tudi število učilnic, otvorjeni so bili razredi, prostorov zanje pa ni bilo, 120 raz-

Vižintin Vera, Sv. Jurij v Slov. gor., je napredovala v VIII. položajno skupino 23. novembra 1932. in ne 11. aprila 1934.

Vižintin Rudolf, Sv. Jurij v Slov. gor., je napredoval v VIII. položaj. skupino 21. septembra 1933. in ne 21. novembra 1933.

Kavčič Jadviga, Sv. Jurij v Slov. gor., je napredovala v VIII. položaj. skupino 25. januarja 1935. in ne 15. januarja 1935.

Špendl Avgust, Sv. Jurij v Slov. gor., je napredoval v IX. položajno skupino 19. junija 1937. (V rangni listi je izpuščen.)

Ferline Marija, Lokavec, je napredovala v IX. položajno skupino 16. marca 1932. in ne 11. aprila 1934.

Ivančič Josipina, Marija Snežna, je napredovala v VII. položajno skupino 16. februarja 1933. in ne 26. februarja 1933.

Ferluga Vera, Marija Snežna, je bila prevedena v IX. položajno skupino 1. aprila 1931. in ne 11. aprila 1934.

Keser (ne Koser) Ivana, učiteljica v Brežicah, je napredovala v VII. položajno skupino 9. marca 1933. in ne 11. aprila 1934.

Sancin Karlo, učitelj v Brežicah, je napredoval v VIII. položajno skupino 15. aprila 1932. in ne 1. maja 1932.

Vouk Slava, učiteljica v Brežicah, je napredovala v VII. položajno skupino 26. aprila 1933. in ne 11. aprila 1934.

Pipan Justa, učiteljica, Št. Ilj, je napredovala v IX. položajno skupino 18. februarja 1932. in ne 25. marca 1933.

Bevc Franc, učitelj, je napredoval v VII. položajno skupino 26. decembra 1932. (V rangni listi je izpuščen.)

Zupančič Franja, učiteljica, Črneča vas, je napredovala v IX. položajno skupino 1. septembra 1931. in ne 12. marca 1932.

Zelo primerna
BOŽIČNA DARILA!

*
Največja izbira!

*
Oglejte si naše izložbe!

A. & E. SKABERN
LJUBLJANA

Skerle Antonija, učiteljica v Krškem, je napredovala v VII. položaj. skupino 9. marca 1933. (V rangni listi je izpuščena.)

Kirbisch Avgusta, učiteljica, Sv. Urban, je napredovala v VIII. polož. skupino 3. aprila 1933. in ne 3. junija 1933.

Splošne vesti

RAZRESITEV SEKCIJSKE UPRAVE JUU ZA DUNAVSKO BANOVINO

V Novem Sadu je sklical meseca oktobra nadzorni odbor sekcije JUU za dunavsko banovino izredno skupščino sekcije.

Upravni odbor sekcije ni priznal pravilnosti in upravičenosti te izredne skupščine in se je tudi udeležil ni. Prav tako se je ni udeležila večina sreskih društev.

Na izredni skupščini seveda ni dobil pravilno izvoljeni upravni odbor razrešnice, a izvoljen je bil nov odbor. Novo izvoljeni — ilegalni odbor je zahteval predajo vseh poslov in premoženja, toda pravilno izvoljeni odbor tega ni mogel storiti, ker je bil pravilno izvoljen in ne razrešen.

V petek 3. decembra je bil izročen starem odboru odlok policijske uprave v Novem Sadu, na osnovi katerega je bil ta prisiljen oddati vse posle novo izvoljenemu sekcijemskemu vodstvu.

Bivši odbor je moral sedaj oddati milijonsko premoženje, ki ga predstavlja »Učiteljski dom«, in vso sekcijso imovino odboru, izvoljenem na izredni skupščini, ki ni bila sklicana v skladu s pravili JUU.

Ob oddaji je bivši odbor podal na zapisnik izjavo, v kateri ugotavlja, da je ta postopek v nasprotju s § 76. zakona o uradnikih (odstavek 10. in 13.) in v nasprotju s čl. 32. pravil JUU.

AKADEMIJA BREZPOSELNIH UČITELJSKIH ABITURIENTOV V LJUBLJANI

Brezposelni učiteljski abiturienti v Ljubljani so priredili dne 2. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Delavske zbornice akademijo pod pokroviteljstvom sekcije JUU za dravsko banovino.

Pred pričetkom programa je načelnik oddelka brezposelnih učit. abit. tov. Pušjar Mirko v svojem pozdravnem govoru na kratko očrtal težko življenje, ki ga preživljajo brezposelni učitelji, in poudaril, da je ta akademija nekaj višek vseh akcij, ki so jih brezposelni v zadnjem času začeli in izvršili in da je namen prireditve, pokazati javnosti, da niso otupeli v dobi težkega čakanja na namestitve in da imajo kljub temu tudi še resna stremjenja za delo na kulturno-prosvetnem polju.

Oktet brezposelnih učiteljev je nato zapel Venturinijevo »Zvezde žarijo spokojno« in Hajdrihovo: »Pod oknom«.

Za tem je tovariš Mehora Silvo zelo platiščno podal Zupančičev: »Glad«.

Tov. Cvetka Kumelj je zapela D. Jenkovo: »Dve utvje in narodno«.

Tov. Kraus iz Zagreba nam je mojstrsko zaigral na violini: 1. Svendsen: Romanca. 2. Dvořak: Slovanski ples II. in 3. Vienjavsky: Mazurka.

Sledili sta dve koroški narodni, ki jih je zopet zapel oktet brezp. učiteljev.

V zaključni točki prve polovice programa je izvajal godalni kvartet brezp. učiteljev: 1. Schubert: Moment musical. 2. Heyden: Allegro con spirito iz kvarteta G dur in 3. P. Čajkovsky: Andante cantabile iz kvarteta D dur.

Po odmoru so prikazali brezposelni učitelji in učiteljice dramski prizor: »Film našega življenja« (v devetih slikah).

S tem je bil program končan. Brezposelni abiturienti so s to akademijo dosegli lep moralni, kakor tudi materialni uspeh.

Cisti donos akademije je bil namenjen brezposelnim revnim tovarišem.

Brezposelni učitelji in učiteljice se vsej javnosti, posebno pa sekciji JUU v Ljubljani iskreno zahvaljujejo za razumevanje pri njihovem delu in za izdatno pomoč.

Gotovo je, da občine same ne bodo zmogle urediti vseh nedostatkov, ako ne bosta priskočili na pomoč država in banovina. Fisce upravljeno vprašuje ali more tako urejeno šolstvo kljubovati silovitemu pritisku s severa in zapada, pritisku dveh nacionalno silno razvitih in delavnih držav — Avstrije in Nemčije.

CMD se dosledno trudi pomagati obmejnimi kraji ne le z besedami in dejanji, temveč tudi z gmotnimi sredstvi. Ze med čitanjem tega članka smo opazili njeno pomoč. Tu bomo navedli nekaj števil, ki kažejo ogromne žrtve družbenih članov, preden zberemo po podružnicah potreben denar. S takimi številkami se ne morejo postaviti oni, ki rešujejo naše obmejne probleme po domače ali pa se zanje sploh ne zmenijo. Narodnoobrambna organizacija CMD je izdala preteklo leto za slovensko šolstvo, prosveto in razne kulturne namene 180.679 din 89 p., podpore šolam za knjige, učila, šolske odre, božičnice in narodno obrambne namene 160.706 din 50 p.; za šolstvo v Gradišču 166.111 din 22 p. itd. itd. (V celoti je izdala družba za šolo 269.016 din 85 p.) Za šolsko leto 1937/1938. je vnešeno v proračun za slovenske šole znesek 200.000 din, za podpore pa 160.000 din.

Opisali smo le važnejša vprašanja, ki tikajo tudi učiteljstvo. V koledarju jih je še mnogo. Narodno zavedna javnost mora priskočiti družbi CMD na pomoč po njenem geslu:

»Mal položi dar
domu na oltar!«

Vir.